

Eindrapport

BESCHERMDE SOORTEN TER PLAATSE VAN EN DIRECT ROND HET ST. ANNAPARK TE VENRAY

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

BESCHERMDE SOORTEN TER PLAATSE VAN EN DIRECT ROND HET ST. ANNAPARK TE VENRAY

rapportnummer 2017.2722

augustus 2018

In opdracht van:
Rho adviseurs
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

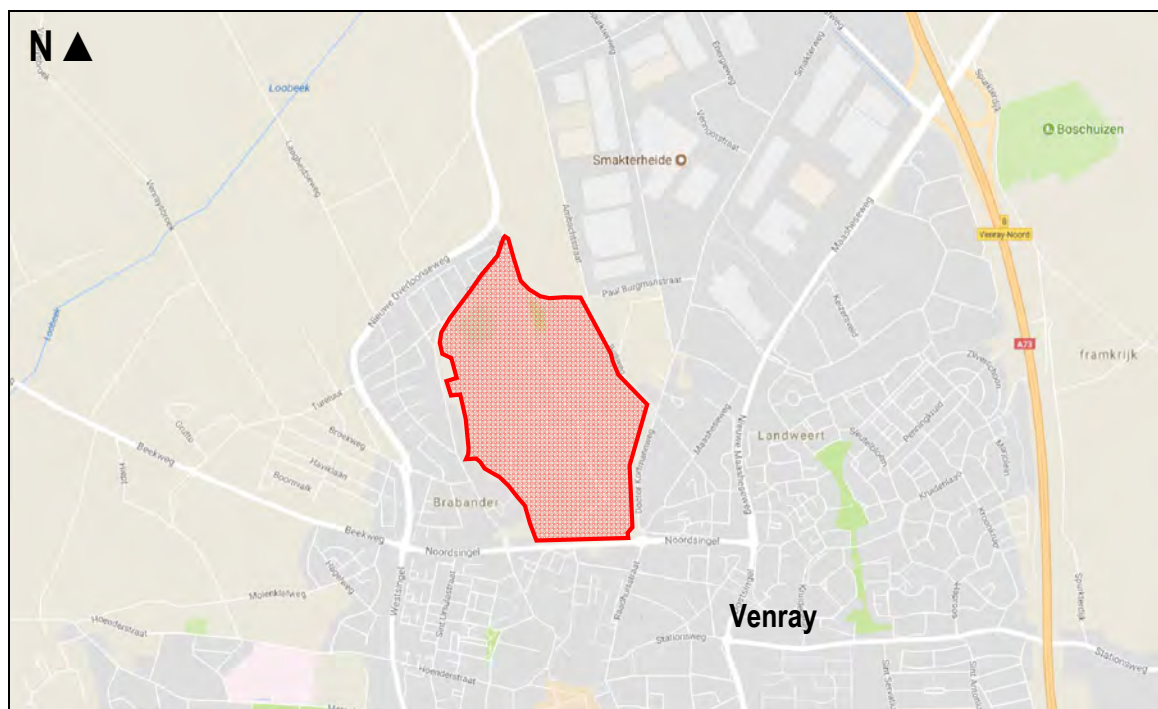
INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 DE PLANEN	3
1.4 VRAAGSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK	3
1.5 OPBOUW VAN DIT RAPPORT	3
 2 BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN.....	4
2.1 WET NATUURBESCHERMING	4
2.2 RODE LIJST.....	4
 3 ECOLOGIE.....	5
3.1 VLEERMUIZEN.....	5
3.2 VOGELS	6
3.3 OVERIGE ZOOGDIEREN.....	6
3.4 ALPENWATERSALAMANDER	7
 4 METHODE.....	8
4.1 OMVANG ONDERZOEK	8
4.2 VLEERMUIZEN.....	8
4.3 VOGELS	9
4.4 OVERIGE ZOOGDIEREN.....	9
4.5 ALPENWATERSALAMANDER	9
 5 RESULTATEN	10
5.1 VLEERMUIZEN.....	10
5.3 VOGELS	10
5.4 OVERIGE ZOOGDIEREN.....	10
5.4 ALPENWATERSALAMANDER	10
5.5 OVERIGE WAARNEMINGEN.....	10
 6 CONCLUSIES	15
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	16
BIJLAGE 1. BEGRIPPEN	17
BIJLAGE 2. ONDERZOEKS OMSTANDIGHEDEN.....	19

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor de herontwikkeling van het St. Annapark te Venray (zie figuur 1 voor de globale ligging). Het voorkomen van beschermde soorten vormt een te onderzoeken aspect, omdat met de voorgestelde planontwikkeling effecten kunnen gaan ontstaan op planten- en diersoorten die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming. In het verleden is al eens een verkennend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen, de verspreiding en het terreingebruik van beschermde soorten (Verdijkck, 2016). Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat onder andere effecten beschermde vleermuizen, vogels, overige zoogdieren (eekhoorn, steenmarter en das) en de alpenwatersalamander niet kunnen worden uitgesloten. Aan Adviesbureau Mertens te Wageningen gevraagd om een veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van deze beschermde soortgroepen en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd.

Figuur 1. Globale ligging van het St. Annapark te Venray (rood).

1.2 Het plangebied

Het plangebied is sinds het verkennend onderzoek niet wezenlijk gewijzigd. Voor een omschrijving van dit gebied wordt verwezen naar het verkennend onderzoek (Verdijkck, 2016).

1.3 De plannen

De plannen voor de herontwikkeling zijn sinds het verkennend onderzoek gewijzigd. Voor een omschrijving van de plannen wordt verwezen naar het bestemmingsplan.

1.4 Vraagstellingen van het onderzoek

Voor het in beeld brengen van de beschermde en bedreigde soorten zijn vleermuizen, vogels, overige zoogdieren (eekhoorn, steenmarter en das) en de alpenwatersalamander geïnventariseerd. Dit betreffen de soort(groep)en die in potentie kunnen voorkomen en waarop effecten ontstaan. Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding van dit hoofdstuk worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Welke beschermde en bedreigde soorten komen voor in of in nabijheid het plangebied van het St. Annapark te Venray?
2. Wat is de verspreiding en het terreingebruik van de beschermde en bedreigde soorten in of nabij de herontwikkelingslocatie van het St. Annapark te Venray?

1.5 Opbouw van dit rapport

Na een korte uitleg over de soortbescherming (hoofdstuk 2) en de ecologie van vleermuizen, vogels, overige zoogdieren (eekhoorn, steenmarter en das) en de alpenwatersalamander wordt in hoofdstuk 4 de werkwijze van het onderzoek weergegeven. In hoofdstuk 5 wordt het voorkomen en de verspreiding weergegeven. In hoofdstuk 6 worden conclusies gegeven en worden aanbevelingen gedaan. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

Aangezien onderhavig rapport een voortzetting is op het verkennend onderzoek (Verdijkck, 2016), kunnen de rapporten niet los van elkaar worden gelezen.

2 BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

2.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet integreert de Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet 1998 tot één wet. Deze wet implementeert tevens de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere verdragen in het nationaal natuurbeschermingsrecht. Het bevoegd gezag is Gedeputeerde Staten van de Provincie(s) waar een project wordt gerealiseerd. Gedeputeerde Staten kunnen deze bevoegdheid ook overdragen conform lid 7 van deze wet. De nieuwe Wet natuurbescherming sluit aan bij de internationale kaders zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming richt zich dan ook primair op de bescherming van plant- en diersoorten die genoemd zijn in deze richtlijnen.

Daarnaast is een deel van de soorten van de Rode Lijst (zie paragraaf 2.3) beschermd via de Nieuwe Wet natuurbescherming. Tevens geldt voor alle soorten de algemene zorgplicht, zoals deze ook al gold onder de Flora- en faunawet.

Indien een plan resulteert in negatieve beïnvloeding van een soort of soorten kan ontheffing worden verleend conform artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.1 en 3.2 (Vogelrichtlijnsoorten). Ontheffing kan worden verleend conform artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.4 en 3.6 (Habitatrichtlijnsoorten). De criteria voor ontheffingsverlening voor deze soorten zijn identiek aan die van de Flora- en faunawet omdat de ontheffingsgronden van de Vogel- en Habitatrichtlijn gelijk zijn gebleven. Het nationaal recht staat het niet toe om hiervan af te wijken. Provincies kunnen voor de nationaal beschermde soorten een algemene vrijstelling verlenen. In de provincie Limburg wordt voor een aantal soorten vrijstelling verleend in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Het betreft o.a. aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en woelrat.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming.

Tussen de Wet natuurbescherming en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van "gunstige staat van instandhouding" kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die gering afnemen in aantal (Rode lijstsoort met het criterium gevoelig) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten van de Rode lijst met het criterium bedreigd of ernstig bedreigd) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Op deze manier wordt nader invulling gegeven aan de bescherming van soorten die in aantal en/of verspreiding afnemen.

3 ECOLOGIE

3.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die zich voeden met insecten. Per nacht wordt een grote hoeveelheid voedsel gegeten. Vleermuizen zijn aangewezen op een grote diversiteit aan ecotypen, die een groot en constant voedselaanbod opleveren. Daarnaast zijn vleermuizen afhankelijk van landschapselementen. Aan de hand van landschapselementen (bomenlanen, huizenrijen, houtwallen e.d.) kunnen vleermuizen zich oriënteren door middel van het uitzenden van geluiden. Open landbouwgebieden zijn daarom bijvoorbeeld onaantrekkelijk voor vleermuizen.

Vleermuizen verblijven overdag, gedurende het zomerseizoen, in kleine ruimten als spouwmuren of gaten in bomen. Afhankelijk van de soort, bewonen vleermuizen bomen of gebouwen. Alleen de grootoorvleermuis maakt gebruik van zowel bomen als gebouwen. Vooral vrouwtjes zitten veel bij elkaar, in een kolonie. Hier worden de jongen in groot gebracht.

Als de schemering valt vliegen de vleermuizen uit en gaan via vaste routen, de vliegrouten, naar de foerageerplaatsen. Soms liggen foerageerplaatsen en kolonies wel meer dan 10 km uit elkaar. Op de foerageerplaatsen wordt gedurende de gehele nacht gefoerageerd. Bij het aanbreken van de dag vliegen de vleermuizen via de vliegrouten weer terug naar de kolonie.

Tegen de herfst breekt het paarseizoen aan. De jongen worden in het daarop volgende voorjaar geboren. De vleermuizen leven in de herfst nagenoeg niet meer in kolonies, maar solitair. Voor de paring worden paarplaatsen gebruikt die vaak afwijken van de kolonieplaatsen. Vaak worden in de herfst ook andere soorten en aantallen vleermuizen aangetroffen. Een voorbeeld hiervan is de ruige dwergvleermuis. Daarnaast worden in de herfst vaak andere foerageerplaatsen gebruikt, de vleermuizen zijn immers niet meer gebonden aan de kolonieplaats.

Kort na het paarseizoen tot enkele maanden later, als de winter aanbreekt, trekken de vleermuizen naar ruimten met een stabiel microklimaat als (ijs)kelders, grotten, bunkers of dikke bomen om daar door middel van de winterslaap de winter door te brengen. Vleermuizen gebruiken in de winter dus eveneens verblijfplaatsen, wanneer zij hun winterslaap houden. Slechts zeer sporadisch komen de winterverblijfplaatsen overeen met de zomerverblijfplaatsen.

Doordat vleermuizen voor hun oriëntatie gebruik maken van echolocatie zijn vleermuizen gevoelig voor ingrepen in het landschap. Oriëntatie vindt plaats aan de hand van opgaande elementen als bijvoorbeeld bomenlanen en houtwallen. Verlies daarvan resulteert in verminderde oriëntatiemogelijkheden. Oriëntatie is noodzakelijk om van kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en om voedsel te vinden. Bij de afweging van de effecten van ruimtelijke ingrepen in natuur en landschap spelen derhalve opgaande elementen een belangrijke rol. Vleermuizen worden meer en meer betrokken bij de besluitvorming rond ingrepen in het landelijk en stedelijk gebied. Dit is ook zeer noodzakelijk: de meeste soorten zijn bedreigd of ernstig bedreigd en alle soorten zijn nationaal en internationaal wettelijk beschermd via de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn.

3.2 Vogels

Vogels komen doorgaans overal in Nederland voor waar enige beschutting is en waar mogelijkheden zijn om te nestelen. Er zijn vogels die ieder jaar een nest bouwen om daarin te broeden. Er zijn daarnaast vogels die jaarrond een zelfde nest gebruiken om in te slapen en te broeden (bijvoorbeeld huismussen) en er zijn vogels die jaarlijks terugkeren naar hun nestplaats om het nest opnieuw te gebruiken om daarin te broeden (gierzwaluw). De Wet natuurbescherming ziet toe op de bescherming van nesten die jaarrond of jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 is er een lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV-DLG, 2009a). De verblijfplaatsen van deze vogels zoals van buizerd en sperwer zijn ook buiten het broedseizoen beschermd via de Wet natuurbescherming (LNV-DLG, 2009b).

3.3 Overige zoogdieren

De eekhoorn is een middelmatig groot zoogdier dat gebonden is aan bos. De eekhoorn wordt aangetroffen in gemengde bosgebieden of in gebieden waar naaldbout grenst aan oud loofhout, bijvoorbeeld in stadsparken, begraafplaatsen en landgoederen. In bomen bouwt de eekhoorn zijn kenmerkende nesten die lijken op dat van ekster maar door het vele bladgebruik daar toch makkelijk van zijn te onderscheiden. In verband met de afhankelijkheid van rijpe boomzaden is de leeftijd van het bos belangrijker dan de samenstelling (20 jaar en meer voor coniferen; 40 respectievelijk 80 jaar voor eiken en beuken).

De steenmarter is een zoogdier uit de familie marterachtigen. De steenmarter is qua formaat als een huiskat maar met veel kortere poten. De steenmarter is een nachtdier dat van zonsondergang tot zonsopgang actief is. In de zomermaanden is hij soms ook 's ochtends vroeg op pad. Per nacht kan een steenmarter wel 10-15 km afleggen, maar meestal legt een mannetje 5 km af en een vrouwtje 3 km. Bij koud of stormachtig weer verlaat hij soms dagenlang zijn rustplek niet, terwijl regen geen belemmering voor hem vormt. De steenmarter beweegt zich galopperend voort, kan goed klimmen en hij kan sprongen maken van anderhalve meter. Hoewel hij kan zwemmen, probeert hij dat te vermijden. De steenmarter eet zowel plantaardig als dierlijk voedsel. Hij heeft een veelzijdig menu. Hij eet o.a. muizen, ratten, egels, jonge konijnen, vogels, eieren, kevers, rupsen, kikkers en regenwormen. Ook eet hij, vooral tussen juli en december, veel vruchten en bessen, zoals bramen, bessen van vogelkers en zwarte nachtschade, appels, peren en kersen. In de winter eet hij ook wel spitsmuizen. Steenmarters eten ook menselijk voedsel, zoals brood. Befaamd is hij voor z'n voorliefde voor eieren (van kip, eend, fazant) die hij versleept naar een rustig plekje. In de buurt van de schuilplaats van de steenmarter zijn soms kleine voedselvoorraden te vinden. Deze zijn vaak onbedekt en zijn te vinden bij hooibergen, in schuurtjes of op zolders of in nissen en spleten van grotten en steengroeven. Steenmarters maken veelal geen echt nest; meer een schuilplaats in een kier of nis met diverse voorhanden zijnde materiaal.

De das is een roofdier met een gewicht van 7,5 tot ongeveer 20 kg. Het is een typisch nachtdier dat voor een groot gedeelte leeft van wormen. Daarnaast is zijn voedsel zeer gevarieerd en kan ook voor een groot deel bestaan uit plantaardig materiaal. Bij het zoeken naar voedsel worden kenmerkende krabsporen achtergelaten (Neal & Cheeseman, 1996).

Overdag verblijft de das in een burcht. Met het vallen van de schemering verlaat hij deze burcht, meestal via een vaste route. Dassen leven vaak in familieverband, maar soms ook solitair. Vooral de familieburchten bestaan uit vele gangen. Burchten van deze zogenaamde solitaire groepen worden soms tijdelijk verlaten maar worden soms later weer bewoond. Er worden vaak ook meer burchten gegraven dan er bewoond kunnen worden. Bewoning vindt soms plaats met andere roofdieren als de vos maar soms ook met konijnen (Neal & Cheeseman, 1996).

De home-range (het onder normale omstandigheden gebruikt gebied voor foerageren, paarvorming, jongen, rusten enzovoort) van een familie dassen bedraagt meestal 1 à 2 km². Door het gebruik van speciale routes (wissels) die vaak langs en over wegen lopen is de das regelmatig verkeersslachtoffer. Het huidige natuurbeleid heeft door middel van faunatunnels, wildwissels e.d. echter een einde gemaakt aan de achteruitgang van de das. De das is dan ook niet meer opgenomen op de Rode lijst van bedreigde zoogdieren (2004).

3.4 Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. De alpenwatersalamander is weinig kieskeurig wat zijn landbiotoop betreft en wordt o.a. aangetroffen in weidelandschappen, heidegebieden, loof- en naaldbossen, struwelen en parken. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De Alpenwatersalamander is niet kieskeurig wat zijn voortplantingsbiotoop betreft. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren op het land, er zijn echter ook waarnemingen van kleine aantallen dieren die de hele winter in het water verblijven. Vanaf de eerste zachte voorjaarsnacht (meestal begin maart), ontwaken alpenwatersalamanders uit hun winterslaap. Vanaf schemerduister tot middernacht trekken ze dan van hun overwinteringsplek naar een poel om er zich voort te planten. Op druilerige, zachte maartse nachten kan je vaak enkele alpenwatersalamanders op de weg zien zitten. De meeste exemplaren zitten vanaf maart tot in juni in het water.

4 METHODE

4.1 Omvang onderzoek

De inventarisatie heeft plaatsgevonden in 2017 en 2018. Ten behoeve van de inventarisatie hebben 13 veldbezoeken plaatsgevonden op 11, 18, 25 augustus, 11 september en 24 oktober 2017 en 19 maart, 5, 18 april, 8, 16, 22 mei, 13 en 14 juni 2018 met een totale onderzoeksomvang van ongeveer 33 uur. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep de inventarisatiemethode weergegeven. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de methode per soortgroep, de inventarisatieduur en de bezoekdata. In bijlage 2 worden de omstandigheden weergegeven.

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar het voorkomen van beschermde diersoorten ter plaatse van en direct rond het St. Annapark te Venray.

Datum	Vleermuizen	Vogels	Overige zoogdieren	Alpenwater-salamander
Voorherfst 2017				
11* augustus 2017*	Alle gedragingen	-	-	-
18 augustus 2017	Balts-, paar- en foerageerplaatsen	-	Sporen, zicht	-
25* augustus 2017*	Balts-, paar- en foerageerplaatsen	-	Sporen, zicht	-
11 september 2017	Balts-, paar- en foerageerplaatsen	-	-	-
24 oktober 2017	Balts-, paar- en foerageerplaatsen	-	Sporen, zicht	-
Voorjaar 2018				
19 maart 2018	-	Nestlocaties	Sporen, zicht	-
5 april 2018	-	Nestlocaties	-	Afvissen
18 april 2018	-	-	Dassenburcht	Afvissen
8 mei 2018*	Balts- en paarplaatsen grootoovl.	Nestlocaties	Sporen, zicht	Zaklamp
16 mei 2018	-	Huism/gierz	-	-
22 mei 2018*	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	Sporen, zicht	-
13 juni 2018	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	Sporen, zicht	-
4 juli 2018	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Gierzwaluw	-	-

* Automatische camera's

4.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Petterson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen worden opgespoord.

De onderzoeksronden op in de periode 18 augustus t/m 24 oktober 2017 werd geïnventariseerd naar het voorkomen van balts-, paar- en foerageerplaatsen. Op 8 mei 2018 is tevens gekeken naar baltsplaatsen van grootooren. De onderzoeksronden op 22 mei, 13 juni 2018 waren gericht op de inventarisatie van

kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen. De methode voor het inventariseren van vleermuizen voldoet aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017) en het kennisdocument van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis en grootoorvleermuis (Bij 12, 2017a,b,c,d (laatvlieger niet beschikbaar)).

4.3 Vogels

Broedvogels zijn gedurende zes inventarisatiemomenten in het voorjaar geïnventariseerd (19 maart, 5 april, 8, 22 mei en 13 juni 2018). Alle bezoeken werden uitgevoerd in de avond- of ochtendschemering. Het bezoek van 16 mei was gericht op huismus en gierzwaluw. Het is van belang om rond de schemering waarnemingen te doen, omdat vogels dan het meest actief zijn. Het gebied geïnventariseerd op nesten, sporen en territoriaal gedrag van vogels met vaste nestplaatsen zoals buizerd, sperwer en boomvalk (Bij 12e, 2017e).

4.4 Overige zoogdieren

Eekhoorn, steenmarter en das zijn geïnventariseerd door te zoeken naar nesten, vraatsporen, wissels en andere sporen (zoals latrines) en het doen van zichtwaarnemingen gedurende alle bezoeken conform (Bij 12, 2017e). Tevens zijn automatische camera's geplaatst in de periode 11 tot 25 augustus 2017 en 8 tot 22 mei (drie stuks). (Bij 12, 2017f). Boommarter kan hierbij ook worden vastgesteld.

4.5 Alpenwatersalamander

De inventarisatie van alpenwatersalamander vond plaats met behulp van een tweetal methoden die gedurende de drie onderzoeksronden werden toegepast:

1. Het vissen m.b.v. een schepnet om larven en adulten te vangen.
2. Het 's nachts afzoeken van wateren met een sterke lamp.

De methode voor het inventariseren van amfibieën sluit aan bij de beschreven methode volgens Lenders e.a. (1993) en Diepenbeek & Delft (2006).

5 RESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Voorherfst 2017

In de voorherfst van 2017 werden vier soorten vleermuis waargenomen. In figuur 2 staan de waarnemingen weergegeven. Vastgestelde soorten zijn (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis en rosse vleermuis). Deze soorten zijn foeragerend aangetroffen. Laatvlieger en rosse vleermuis komen foeragerend in lage dichtheid voor. Gewone dwergvleermuis is foeragerend vastgesteld en heeft plaatselijk hogere dichtheden aan foeragerende dieren. Verblijfplaatsen van grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld. Tevens wordt de laan van noord-naar zuid gebruikt als vliegroute door meerdere soorten vleermuizen. Niet vastgesteld is de ruige dwergvleermuis. In figuur 2 staan de waarnemingen van vleermuizen weergegeven.

Voorjaar / zomer 2017

In het voorjaar / de voorzomer van 2018 werden tevens vier soorten vleermuis waargenomen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis en rosse vleermuis). Deze soorten zijn foeragerend aangetroffen. Laatvlieger en rosse vleermuis komen ook in de voorzomer foeragerend voor in lage dichtheid. Verblijfplaatsen van grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld. Paarplaatsen van grootoorvleermuizen zijn niet vastgesteld. De verblijfplaats van gewone dwergvleermuis wordt tevens bevolkt door enkele laatvliegers. De laan van noord-naar zuid wordt ook in de voorzomer gebruikt als vliegroute door meerdere soorten vleermuizen. In figuur 3 staan de waarnemingen van vleermuizen weergegeven.

5.3 Vogels

Er zijn territoria / nesten aangetroffen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen. Buizerd en sperwer zijn nestelend / territoriaal aangetroffen. Van sperwer is een nest vastgesteld, van buizerd is deze niet gelokaliseerd; mogelijk is de buizerd niet tot broeden gekomen. Gierzwaluwen en huismus zijn niet aangetroffen. In figuur 4 staan de waarnemingen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen weergegeven. Daarnaast zijn verschillende soorten algemene broedvogels aangetroffen zoals merel, gaai, houtduif, roodborst, bosuil, boomklever, boomkruiper, vink, zanglijster, zwartkop en winterkoning.

5.4 Overige zoogdieren

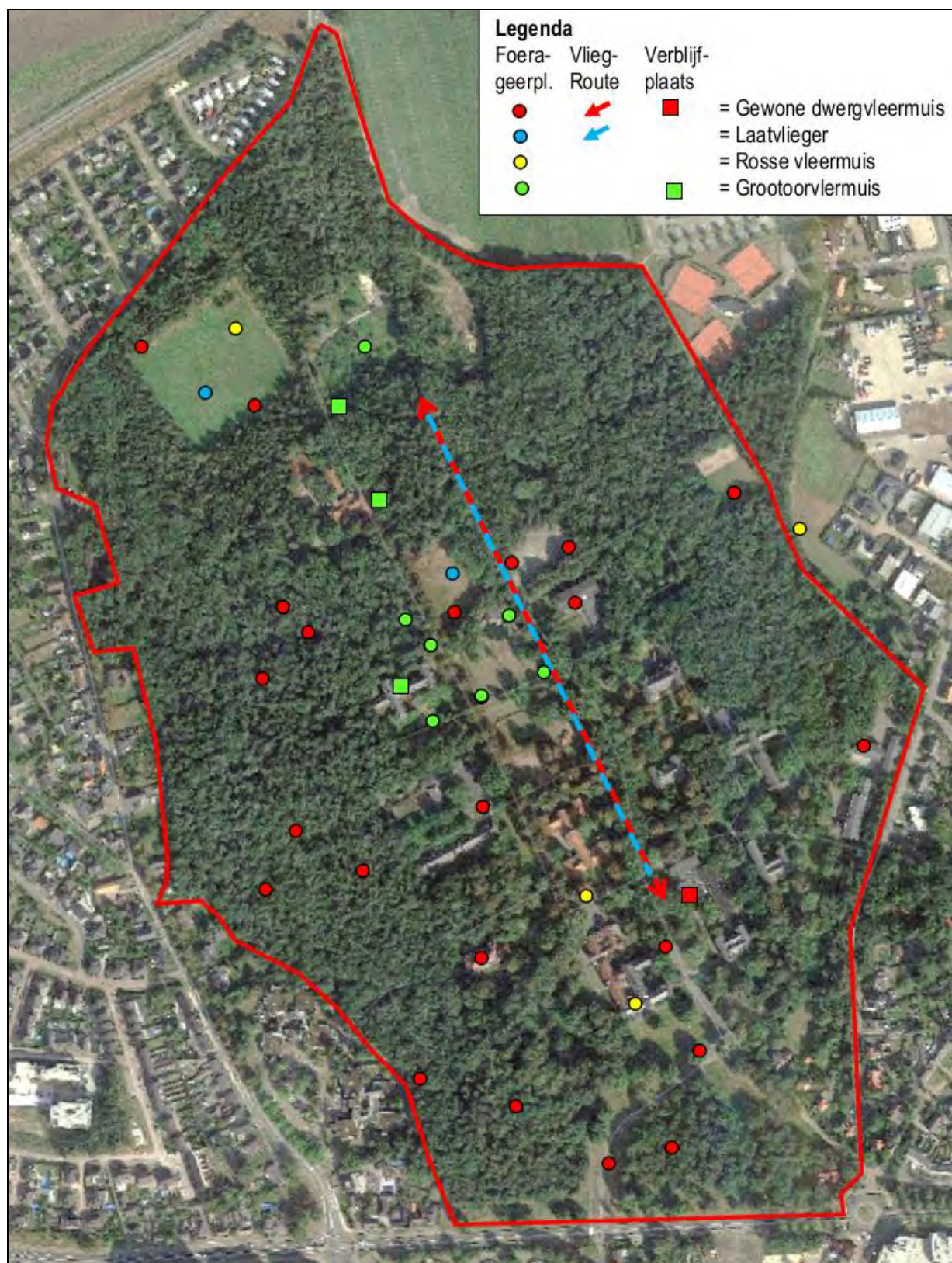
Er zijn enkele sporen van dassen aangetroffen in de herfst van 2017. De aanwezigheid van dassen is niet op camera bevestigd in 2017 en 2018. Op 18 april 2018 is geconstateerd dat geen van de dassenburchten zoals vastgesteld in 2016 in het noordelijk deel van het St. Annapark (Verdijkck, 2016) nog worden gebruikt. In 2018 werden ook geen aanwijzingen meer gevonden van het voorkomen van de das. Van boom- en steenmarter werden geen sporen aangetroffen. Van eekhoorn werden meerdere zichtwaarnemingen verricht en zijn vele waarnemingen genoteerd.

5.4 Alpenwatersalamander

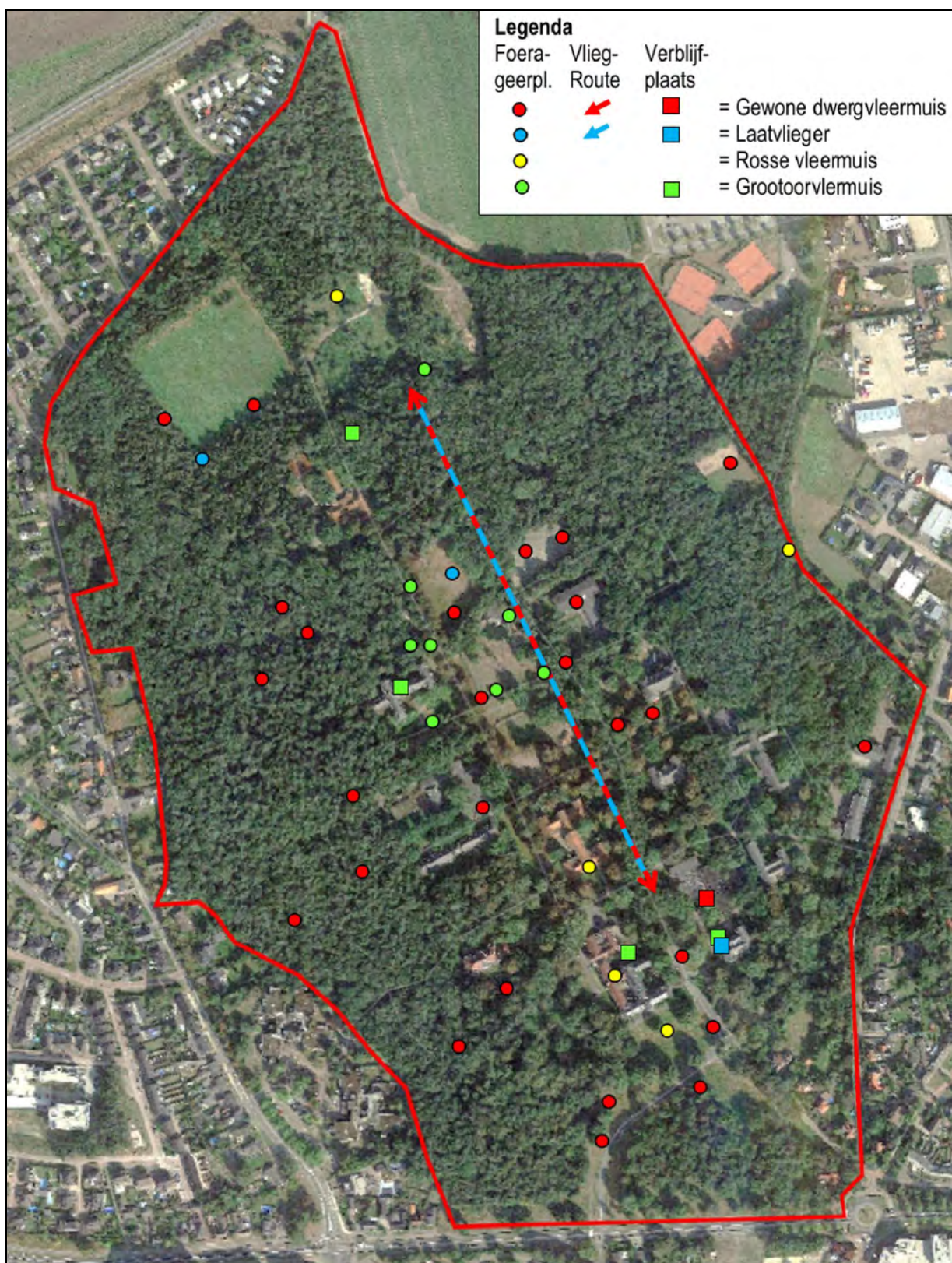
De alpenwatersalamander is niet vastgesteld. Tevens zijn er geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van de alpenwatersalamander.

5.5 Overige waarnemingen

Van wezel en bunzing zijn enkele zichtwaarnemingen verricht. Van beide soorten marterachtigen is het mogelijk dat deze vaste rust- en verblijfplaatsen hebben op het St. Annapark te Venray.

Figuur 2. Waarnemingen van vleermuizen in de voorherfst van 2017 ter plaatse van en rond het St. Annapark te Venray.

Figuur 3. Waarnemingen van vleermuizen in het voorjaar van 2018 ter plaatse van en rond het St. Annapark te Venray.

Figuur 4. Waarnemingen van territoria / nesten van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen in het voorjaar van 2018 ter plaatse van en rond het St. Annapark te Venray.

Figuur 5. Waarnemingen van overige zoogdieren ter plaatse van en rond het St. Annapark te Venray.

6 CONCLUSIES

Het voornemen bestaat het St. Annapark te Venray te herontwikkelen. Naar aanleiding van de voorgestane planontwikkeling op het terrein is een gericht veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde vleermuizen, vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen, overige zoogdieren (steenmarter, eekhoorn, das) en de alpenwatersalamander.

Uit de resultaten van het onderzoek komt naar voren dat in het gebied vier soorten vleermuizen leven (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis en rosse vleermuis). Vleermuizen hebben ook op het St. Annapark te Venray vaste rust- en verblijfplaatsen. Indien deze verblijfplaatsen direct of indirect negatief worden beïnvloed is ontheffing van de Wet natuurbescherming vereist. Er is verder een vaste rust- en verblijfplaats van sperwer vastgesteld. Dit nest blijft behouden bij de plannen. Ook de eekhoorn komt met een populatie op het St. Annapark voor. De plannen kunnen van invloed zijn op het leefgebied en op vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn. Das en alpenwatersalamander komen niet (meer) voor op het St. Annapark. Wezel en bunzing zijn verder aangetroffen gedurende het veldonderzoek. Mogelijk kan rekening gehouden worden met deze vermeldenswaardige soorten bij de verdere planontwikkeling.

Bij de nadere uitwerking van de plannen dient rekening gehouden te worden met vleermuizen en de eekhoorn. Indien onvoldoende rekening gehouden kan worden met vleermuizen en de eekhoorn en er effecten gaan ontstaan op vleermuissoorten en/of de eekhoorn is ontheffing Wet natuurbescherming vereist.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bij 12, 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument ruige dwergvleermuis, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument watervleermuis, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument rosse vleermuis, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument das, Utrecht.

Bij 12, 2017. Kennisdocument Buizerd, Utrecht.

Griffiths, H.I., Thomas, D.H., 1997. The conservation and management of the European badger (*Meles meles*). *Nature and environment* (no. 90). Strasbourg, 1-77.

Delft, M. van, Maasen, J., 2012. Natuurtoets Flora- en faunawet inzake de uitbreiding van recreatieterreinen te Apeldoorn, Deel 2. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, 1-38.

Diepenbeek, A., van, 1999. Veldgids diersporen. Drukkerij Thieme, Nijmegen.

Diepenbeek, A., van, Delft, J. van, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.

Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen, 4^e druk, 1-77.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.

Ministerie Economische zaken, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2016, 1-34.

Neal, E., Cheeseman, C., 1986. Badgers, T & AD Poyser Ltd, Londen, 1-271.

Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

Verdijkck, 2016. Quickscan flora en fauna St. Annapark te Venray. Boxmeer, 1-27.

BIJLAGE 1. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

BIJLAGE 2. ONDERZOEKS OMSTANDIGHEDEN

Datum (2017)	Tijd (uur)	Duur (uur)	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Wind (bft)
11 augustus 2017	08.00-10.00	2	19	Geen*	2
18 augustus 2017	19.00-21.00	2	19	Geen*	2
25 augustus 2017	19.00-21.00	2	22	Geen	2
11 september 2017	21.00-23.00	2	16	Geen*	2
24 oktober 2017	18.00-20.00	2	15	Geen*	2
19 maart 2018	08.00-10.00	2	4	Geen	2
5 april 2018	08.00-10.00	2	8	Geen*	2
18 april 2018	10.00-12.00	2	21	Geen	2
8 mei 2018	19.00-22.00	4	23	Geen	2
16 mei 2018	17.00-21.00	2	19	Geen	2
22 mei 2018	03.00-07.00	4	16	Geen	2
13 juni 2018	19.00-23.00	4	14	Geen	3
4 juli 2018	18.00-21.00	3	20	Geen	2

* Overdag korte tijd (mot)regen

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601